

Meteorološki izvještaj sa brodova na oceanima

Ing. Mirko Posavec, Zagreb

Vremenske prognoze nisu nikad djelo jednog jedinog čovjeka. One su rezultat skupa podataka dobivenih sa širokog područja. Što je veći broj promatračkih stanica, to je točnost prognoze vjerojatnija. Dobiveni podaci se sortiraju i unašaju u karte. Na temelju pravca i brzine kretanja oblaka, vjetrova, depresija i t. d., zaključuje se kakvo će vrijeme biti na nekom određenom mjestu i u određeno vrijeme.

To je redovit postupak za utvrđivanje prognoze. On je na kopnu, naravno, točniji jer tamo ima mnogo promatračkih stanica. Njihov broj ograničuju jedino financijska sredstva, nedostatak kadrova i drugi obični faktori. Većina zemalja ima radiostanice koje javljaju vremenska opažanja raznih meteoroloških postaja putem Morzeove abecede. Takve vijesti mogu uključiti zapažanja stotina ili više stanica i nitko ih u emisijama ne može prekidati. Ali velik dio našeg globusa predstavlja mora i oceani i naravno, vremenske prilike nad morem i pravac njihova kretanja doprinose uvelike vremenu koje se može očekivati iznad kopnenog područja. Osim sa malih otoka podaci o vremenu mogu se dobiti još jedino od brodova i aviona iznad mora. Neke države, kao na primjer Britanija, USA i druge, imaju zato na oceanima usidrene svoje meteorološke brodove koji su obavezni da svakih šest sati daju izvještaj o vremenskim prilikama u svojem području, ako su prilike potpuno normalne. Izvještaji su pak češći ako prilike postanu izvanredne tj. ako prijeti opasnost oluja, ciklona, i drugih nepogoda. Ovi se izvještaji emitiraju putem brodske radioemisione stanice do radiostanica na obali, koji ih pak običnim telegrafom otpremaju do meteoroloških zavoda. Ako su u blizini britanske obale, brodovi emitiraju prema britanskim stanicama, ako su pak dalje, kao na primjer u Južnom Atlantiku, onda ih šalju susjednim državama Amerike ili Afrike.

Da bi podaci bili točniji, zar se ne bi moglo tražiti da svi brodovi na Oceanu šalju svakih šest sati vremenske izvještaje? To nažalost nije moguće. Jer kad bi svi brodovi slali svoje izvještaje, nastala bi u eteru zbrka, a i zemaljski bi telegrafi postali preopterećeni. Izvještaji bi se naime morali odmah otpremati da se unesu u karte i to svima

istodobno. Samo takve karte imaju praktičnu vrijednost. Vremenski su, naime, izvještaji poput jaja. Oni nisu dobri kad nisu svježi.

Američki meteorološki ured ne traži od brodova da šalju vremenske izvještaje, osim u određeno vrijeme do najdalje 1 sat nakon njega. Radiostanice britanske poštanske službe koje primaju radioemisije s brodova daju prioritet brodskim vremenskim izvještajima još i jedan sat nakon standardnih promatračkih sati za brodove. Ti standardni sati su ponoć, šest sati izjutra, podne i 18 sati uveče po Grinviču. U nekim oceanima, gdje je prostranstvo veliko a brodovi rijetki, kao u Južnom Pacifiku, Južnom Indijskom oceanu bilo kakav vremenski izvještaj sa svakog broda samo je dobro došao makar i s par sati zakašnjenja.

Vremenski radio-izvještaji izraženi su u međunarodnom vremenskom kodeksu, ne zbog tajnosti, već da bi se skratila dužina vijesti. Kodeks se sastoji od figura i cjelokupan vremenski izvještaj može se emitirati u 9 grupa figura od kojih svaka grupa ima pet brojeva. Ovakav sistem ima tu prednost da se može lako prevesti u bilo koji jezik. Tako na primjer broj 54 u ispravnom prevodu znači »kiša — crta — rosulja — Bez smrzavanja. Na mahove. Gusta u času promatranja«.

Promatrač na brodu, a to je redovno časnik straže, treba obično 15 do 30 minuta da sastavi vremenski izvještaj, a budući da se izvještaj daje 4 puta dnevno, na njega se tokom čitavog dana utroši jedan do dva sata. Brodovi koji sudjeluju u meteorološkoj službi, opremljeni su barometrom, barografom, termometrom i platnenim kabljećem, kojim se grabi more da bi se izmjerila njegova temperatura. Sve ostale podatke, kao visinu oblaka, brzinu vjetra, i slično, promatrač ocjenjuje proizvoljno. Ako ima vremena mjeri se i visina valova.

Ovi brodski izvještaji ponekad su od veće vrijednosti od bilo kakvih drugih izvještaja, jer brod je katkad jedina promatračka stanica u prostoru od stotine i stotine kvadratnih kilometara i on može dati prvu obavijest o dolasku uragana koji se obično stvaraju i razvijaju u području tropskih mora. Tako ovi dobrovoljni meteorolozi bdiuju nad životima svojih drugova na brodovima.